

SCHOKLAND

Museum Schokland

Middelbuurt, 8307 RR Ens
Telefoon 05275-1396

openingstijden

april-oktober

maandag-zondag 10.00-17.00 uur

november-maart

dinsdag-vrijdag 10.00-17.00 uur

zaterdag en zondag 11.00-17.00 uur

Met het droogvallen van de Noordoostpolder in 1942, kwam een einde aan het bestaan van Schokland als eiland, dat in de loop van de geschiedenis veel van het water en overstromingen te lijden heeft gehad. Er lagen oorspronkelijk vier eilanden in de Zuiderzee, te weten: Marken, Wieringen, Urk en Schokland. In de Romeinse tijd vormden Urk en Schokland een groot eiland: Flevo Insula. Later, omstreeks de negende eeuw, ontstonden Urk en Schokland. In die periode heette de binnensee nog Flevomeer en Almere. De naam Zuiderzee komt voor het eerst voor in een dertiende eeuwse archiefstuk van Jan van Holstein, die bepaalde privileges toekent aan de Hanzesteden rondom de Zuiderzee.

Op een goederenlijst van het klooster Sint Odulf bij Stavoren uit 1132 werd reeds één van de drie terpen op Schokland genoemd, namelijk Emelwerth, het latere Emmeloord op de noordpunt van het voormalige eiland. Op deze lijst worden verder verschillende kapel- en kerkdorpen genoemd, die in het gebied van de latere Zuiderzee hebben gelegen, zoals Nagele en March(n)esse.

De Molen- of Middelbuurt was, evenals de zogenoemde kerkbuurt Ens op de zuidpunt, een van de andere, vroegere dichtbevolkte woonterpen. Op deze Middelbuurt staat een waterstaatskerkje uit 1834 dat de sfeer van het Zuiderzee-eiland nog vertolkt. Met enkele bijgebouwen vormt deze kerk het Museum Schokland, waarin een bijzondere

Kerk van de Middelbuurt, een van de gebouwen waarin het Museum Schokland is gevestigd.

verzameling bodemvondsten uit het IJsselmeergebied te zien is: een weerspiegeling van hetgeen zich vanaf de grijze oudheid tot vóór de inpolderingen in dit gebied heeft afgespeeld.

De tentoonstelling is onderverdeeld in een archeologische en een geologische afdeling met daarnaast, in de grote loods, een expositie over de geschiedenis van het eiland Schokland. In deze laatste ruimte hangt onder andere een kopie van de wet uit 1859, getekend door koning Willem III, die de evacuatie bepaalde van de ruim 600 bewoners van het eiland.

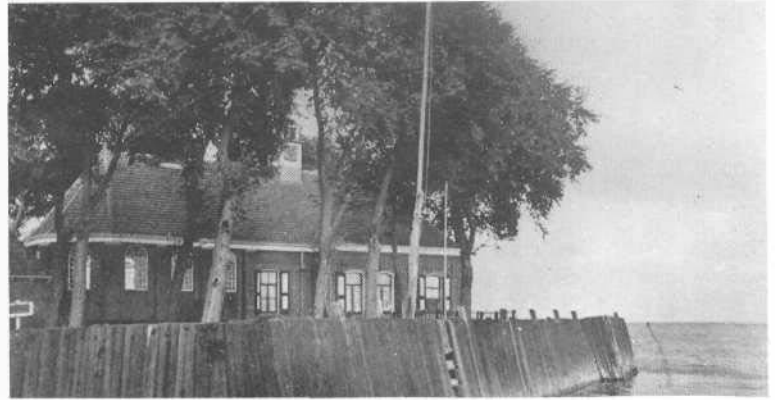
Door grote armoede en voortdurende wateroverlast was de toestand op het eiland zo onhoudbaar geworden, dat de Schokkers gedwongen werden naar omliggende plaatsen als Kampen, Urk, Vollenhove en Volendam te vertrekken om daar een nieuw bestaan op te bouwen. De middelen van bestaan waren vroeger, behalve de visserij, de landbouw en de veeteelt. In de achttiende eeuw waren Schokkers ook betrokken bij de vrachtaart van graan, onder andere op Hamburg. Na 1859 bleven de meeste Schokkers in hun nieuwe omgeving werkzaam als visser.

In de archeologische afdeling wordt getoond, dat in de polderbodem sporen en voorwerpen zijn aangetroffen van verschillende primitieve culturen. De hertshoornen werktuigen, de stenen gebruiksvoorwerpen en het aardewerk verraden iets van de leefwijze van onze verre voorouders. De opgravingen bij Swifterbant in Oostelijk Flevoland hebben aan het licht gebracht, dat circa 3500 voor Chr. kleine groepen mensen verschillende hooggelegen oeverwallen tijdelijk bewoonden, waar zij zowel van jacht, visvangst als van landbouw leefden.

Verder worden in de museumkerk middeleeuwse voorwerpen geëxposeerd die zijn gevonden bij de opgraving van de beide Kuinder burchten en bij de fundamenten van een middeleeuwse kerk op de zuidpunt van het eiland.

In de geologische afdeling van het museum trekken vooral de zwerfstenen, die door de voorlaatste IJstijd naar deze regio zijn gebracht, de aandacht. Verder bevindt zich in het museum een omvangrijke collectie erratica, dat zijn zwerfstenen, die ver verwijderd van de gesteenten, waarvan zij deel uitmaakten, worden

Schedel van een steppewisent.

Boven: Voormalige Hervormde kerk van Schokland, thans onderdeel van het museumcomplex.

Onder: Kerkruïne op de zuidpunt van Schokland

gevonden. Daarnaast zijn in Scandinavië stukken zogenaamd moedergesteente verzameld. De precieze herkomst van een bepaalde zwerfsteen is in enkele gevallen tot op 500 m nauwkeurig te bepalen. Bij het oudheidkundig bodemonderzoek kwamen ook biologische vondsten te voorschijn. De gevonden botten tonen aan, dat hier lang geleden dieren hebben geleefd, zoals de mammoet, de wisent en de wolharige neushoorn.

Het voormalige eiland Schokland heeft de bezoeker nog meer te bieden. Men kan een kleine wandeling maken naar de voormalige haven op de noordpunt, waar het houten steigerwerk kort geleden opnieuw is aangebracht, en naar de voormalige lichtwachterswoning. Via het Schokkerbos met de Gesteentetuin, waarin zich een scheepsmonument bevindt, kunnen de bezoekers naar de zuidpunt lopen waar de fundamenten van een kerk te zien zijn.

Museum Schokland zal binnen afzienbare tijd worden gerestaureerd, waarbij onder meer enige oude gebouwen zullen worden vervangen door meer representatieve museumruimtes. Dit zal de aantrekkelijkheid zeker ten goede komen. Na deze renovatie wordt Museum Schokland door de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders overgedragen aan de gemeente Noordoostpolder.